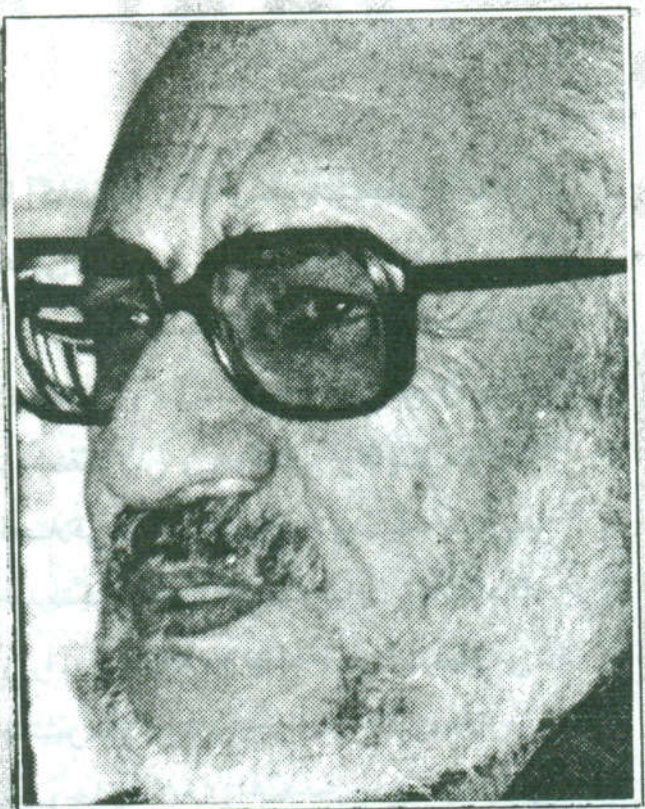

دیدار با مشاور آشنا

زیر نظر: استاد نبی صادقی

اشاره:

مشاور آشنا سؤالات آشنادیداران را پاسخ می‌گوید. شما می‌توانید سؤالات خود را با شماره تلفن (۰۲۵۱ - ۹۳۶۰۱۶) روزهای اداری در میان گذاشته و یا از طریق پست به آدرس مجله مکاتبه نمایید. ما پاسخ‌های شما را به محضر تان تقدیم خواهیم کرد. به ادامه مشاوره که توسط یکی از خوانندگان دیدار مطرح شده بود، و در شماره پیش پاسخ‌های آن از نظر تان گذشت، توجه فرمایید.

چگونه می‌توان جوانان را به ارزش‌های

دینی و مسائل مذهبی پای‌بند کرد؟

الف - آگاه کردن خانواده‌ها از شیوه صحیح تربیت و تعلیم مسائل مذهبی به فرزندان با استفاده از تمام امکانات و الگو بودن خود والدین در عمل به دین؛

ب- ایجاد تعهد بیش‌تر در قشر عظیم و

مؤثر معلم به معنای اعم آن تا در کلاس‌های درسی که زمینه پذیرش زیاد است، در هر رشته‌ای که تدریس می‌کنند، گریزی به بحث‌های دینی و ارزش‌های اسلامی داشته باشند و خود نیز اگر در رفتار و اخلاق عامل باشند تأثیر بیش‌تری خواهد داشت.

ج- اهمیت دادن به درس‌های دینی در دانشگاه‌ها و اضافه کردن واحدهای دینی و اخلاقی و دقت نظر در انتخاب استادان این دروس تا از حیث علمی و عملی بتوانند کلاس را پر بار و پر جاذبه نمایند.

د - تسجید نظر وسیع و دقت در انتخاب ائمه جماعات مساجد و انتخاب افرادی آگاه و فعال که قدرت برنامه‌ریزی برای جذب جوانان را به مساجد داشته باشند. متأسفانه به این مهم توجه نمی‌شود و صفوف نماز بیش‌تر مساجد نشان دهنده این واقعیت است. در بررسی‌هایی که این جانب در چند استان و از جمله قم

درباره مساجد به عمل آوردم، معلوم شد اندک مساجدی که توانسته‌اند در جذب جوانان موفق شوند مساجدی بوده‌اند که ائمه جماعت آنها از کارایی فرهنگی برخوردار بوده و در برنامه ریزی، دارای سرمایه و کفایت‌اند. مساجدی که امام جماعت فقط به اقامه نماز در وقت معین می‌ورزد و در مسجد حضور فعال ندارد، جوانان نیز به آن مساجد راهی ندارند. هم چنین لازم است در انتخاب ائمه جمعه نیز دقت بیش تری به عمل آید تا سخنان و خطبه‌های آنها عامل کشتن نسل جوان به جایگاه مقدس نماز جمعه گردد. ما در این زمینه هم مشکل داریم. سخنرانان پیش از خطبه‌ها نیز باید پیش تر بحث‌های خود را بر محور تفهیم فرهنگ اسلام قرار دهند. بدون تملق عرض می‌کنم نقش مفید سخنرانی‌های حضرت آیه الله مصباح - دامت افاضاته - در این مدت محدود در نماز جمعه تهران، تحول عمیقی در افکار جوانان به وجود آورده است و ای کاش، پیش تر از این عملی می‌شد و در دیگر شهرها نیز چنین برنامه‌هایی صورت می‌گرفت.

ه - فعال کردن درس‌ها و بحث‌های حوزه‌های علمیه در علوم انسانی و جوان‌شناسی و شیوه صحیح تبلیغ همراه

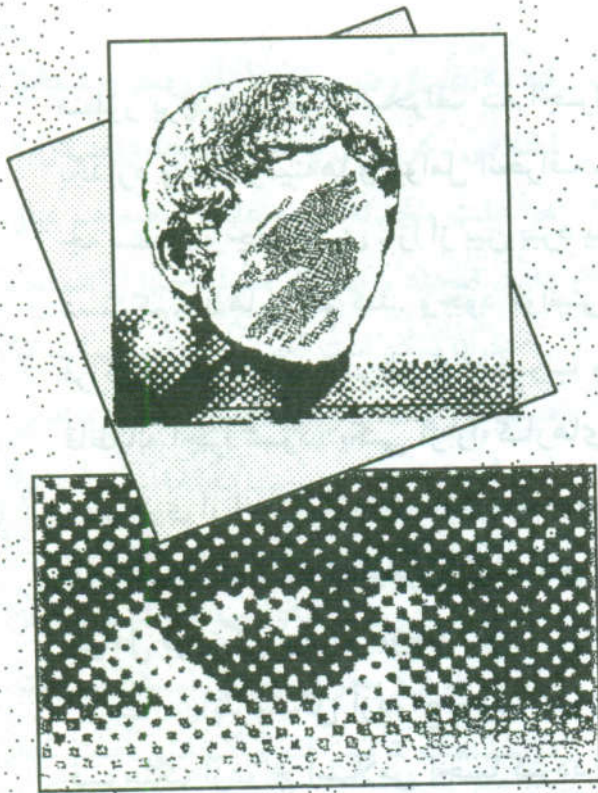
با آگاهی از زمان و تقویت مبانی اخلاقی عملی در مجموعه مقدس حوزه‌ها؛

و - پاک‌سازی جراید از مطالب انحرافی نویسندگان مغرض و خود روشنفکرین و هم چنین رعایت موازین اخلاقی و صداقت به وسیله جراید خدمتگزار در همه مندرجات و انتقادهای زیر این جراید در نظام حکومت اسلامی، منتشر می‌شوند و جوانان شیوه اداره و مندرجات آنها را به حساب اسلام و حکومت اسلامی می‌گذارند.

ز - رعایت موازین شرعی و اخلاقی دینی در انتخابات و تبلیغات نامزدها و نظام اداری و دولتی کشور تا چهره اسلام و حکومت اسلامی مشوه نگردد و نسل جوان نتیجه منفی اخذ نکند.

ح - اجتناب همه مسؤولان و دست‌اندرکاران هدایت و تبلیغ دینی از روی آوردن به تجمل پرستی، اشرافیت و زراعتدوئی که خطری است بزرگ در بی‌اعتقاد کردن نسل جوان به دین و مذهب؛ زیرا معمولاً جوان مصداق را به مفهوم تعمیم می‌دهد.

ط - در تمام مجالس تبلیغی و کتاب‌های دینی و درسی، باید جوان‌شناسی و زمان‌شناسی، اساس کار باشد تا نسل جوان گم شده خود را بیابد و در دهیای خود را از

زبان گوینده بشنود و باور کند که گوینده یا نویسنده او را درک می کند. در تبیین دین و معارف دینی، باید بر دنیا و زندگی ملموس آن هم تکیه شود و دنیا را جدای از آخرت مطرح نکنند. به تجربه ثابت شده است که اگر متابر و سخنرانی های ما به وسیله چنین افرادی اداره شود، نسل جوان بدین جلسات روی می آورند.

ی - هر پانزده روز یکبار، در مدارس راهتمایی و دبیرستان های دخترانه و پسرانه با هماهنگی مسئولان مدارس، جلسات سخنرانی برگزار شود و افرادی آگاه به مسائل و مشکلات فرهنگی زمان، جامعه خودمان و شناخت بحران های جوانی، حدود نیم ساعت یا ۴۵ دقیقه موضوع مورد نیاز را مطرح کنند، سپس با ایجاد زمینه مناسب و آزاد، جوانان را وادار به سؤال نمایند. سؤالات را نیز سالم و شفاف پاسخ دهند تا عقیده ها، ناگفتنی ها و ابهامات جوانان بیان شود تا آن ها جواب را دریافت دارند. لازم به تذکر است که باید در انتخاب سخنران و پاسخ به سؤالات دقت کافی شود تا نتیجه منفی حاصل نگردد.

ک - انس روحانیت سطح بالا و بزرگان دین با نسل جوان و دیدارهای مستمر آنان و حضور در جمع جوانان در محیط آموزشگاه ها، در جذب آنان به دین، تأثیر

فوق العاده دارد. ابتکار مقام معظم رهبری - مدظله العالی - در جلسات دانشگاه و تأثیر شگرف آن بر نسل جوان شاهد این مدعا است.

به طور کلی، باید قبول کنیم که در زمان حال، حوزه ها، روحانیت و مبلغان باید ایجاد اعتقاد نمایند، نه مانند سابق، تقویت اعتقاد و ایمان. ایجاد مشکل تراز تقویت است.

راه های جلوگیری از انحراف جوانان کدام است و وظیفه والدین در این راستا چیست؟
الف - آن چه در مباحث قبلی بیان شد، می تواند راه های مفیدی برای جلوگیری از انحراف جوانان باشد. البته در اسلام، در کنار تبلیغ، مجازات هم وجود دارد. دولت باید قوانینی بازدارنده از اشاعه فساد به

منظور برجیدن زمینه انحراف به اجرا بگذارد و همه زمینه‌ها و عوامل انحراف - چه سمعی و چه بصری - را از بین برد یا دست‌کم، آن‌ها را کم کند. وجود قوانینی فراگیر و شامل به شرطی که خوب و قاطعانه اجرا شود، یکی از راه‌کارهای جلوگیری از انحرافات جوانان است، ولی لازم است به بعد تبلیغی و ارشادی و عوامل فرهنگی بیش‌تر توجه شود.

ب - باید مشکل ازدواج حل شود، فرهنگ ازدواج اسلامی احیا گردد و ازدواج از صورت تجارت بیرون آیند. کاهش آمار ازدواج، بالا رفتن سن ازدواج و بالا رفتن آمار دختران و پسران مجرد فساد و انحراف را به دنبال دارد؛ نه تنها فساد جنسی، بلکه حتی فساد رفتاری را نیز موجب می‌شود. محققان روان‌شناس به این نتیجه رسیده‌اند که در عصر حاضر، به دلیل توسعه اختلاط دختر و پسر و مشاهده صحنه‌ها، عکس‌ها و فیلم‌های محرک، بلوغ جنسی پنج شش سال جلو آمده، اما به دلیل مشکلات زندگی، بیکاری و بی‌توقعی خانواده‌ها در مسئله ازدواج، همین اندازه بلوغ اقتصادی عقب افتاده است و در این فاصله ده، دوازده سال جوانان دختر و پسر گرفتار تحریک بی‌ارضای جنسی می‌شوند و افکار و

رفتارشان نابهنجار و غیر متعادل می‌گردد. این بحران ازدواج مهم‌ترین عامل بازدارنده است که دولت باید در این زمینه، فعالانه‌تر عمل کند. البته افراد خیر و متمکن نیز لازم است در کنار کمک‌های اقتصادی دولت، به مساعدت‌ها و کمک‌های مالی خود اقدام نمایند. هرچه آمار ازدواج بالا رود انحراف تقلیل می‌یابد؛ همان‌که احادیث اسلامی بدان توجه نموده است.

ج - نقش خانواده بسیار مهم است، به شرطی که آگاهانه عمل نماید. مشکل جامعه ما ناآگاهی والدین از شیوه صحیح تربیت و مراقبت از فرزندان است. انجمن اولیا و مربیان، که بهترین وسیله را برای جمع کردن والدین فرزندان در اختیار دارد، می‌تواند نقش اساسی خود را ایفا نماید. هر ماهی دوبار والدین دانش‌آموزان مدارس راهنمایی و دبیرستان را دعوت کند و به وسیله افرادی که با علوم تربیتی به خصوص وظایف والدین در تربیت و شیوه صحیح آن، آگاهی کافی دارند، قدم به قدم خانواده‌ها را آگاه سازد. اگر این جلسات استمرار داشته باشد و مطالب مورد نیاز بیان شود، مطمئناً والدین با طیب خاطر و علاقه شرکت می‌کنند و تجربه این اقبال را تأیید می‌نمایند. هم چنین ضروری است وسایل ارتباط

جمع می با زبان عموم، به این مسأله توجه نمایند؛ زیرا وقتی بیش تر خانواده های ما از شیوه تربیتی فرزند آگاهی ندارند و حتی بسیاری از خانواده های مذهبی به سبب ناآگاهی در روش تربیتی، رفتاری مضر با فرزندان خود دارند، این جلسات و آگاهی بخشی ضروری است. بهترین نهاد برای این کار، آموزش و پرورش و انجمن اولیا و مربیان است.

د- در برخورد با انحرافات جوانان، حتماً باید به ریشه آن ها توجه شود و طبیعانه برخورد گردد، نه نحوی که در جمع و حتی در برخوردهای قانونی، به شخصیت جوان اهانت نشود؛ زیرا جوان آنگاه که شخصیت خود را مورد اهانت ببیند جری تر می شود و واکنش منفی نشان می دهد. قانون مجازات را هم می توان با حفظ شخصیت جوان اجرا نمود.

هـ- توسعه فرهنگ مشاوره و ارجاع جوانان به مراکز مشاوره و اداره این مراکز به وسیله مشاوران آگاه و متعهد به اسلام از دیگر راه های بازدارنده جوانان از انحراف است.

زیاد اتفاق می افتد که جوانان، الگوهای سالم را می یابند اما در عمل حکم تر به آن ها توفیق می یابد؛ گاهی حال و هوای در سنی پیدا می کنند اما موفق نمی شوند

که به صورت ملکه درآورند و ثبات اخلاقی- کرداری پیدا کنند، چه باید کرد؟ هر علت محدثه ای به علت مبقیه هم نیاز دارد. ایجاد و ابقا دو مقوله جدا از هم اند. جوان ممکن است تحت تأثیر احساسات، یا هیجانات و یا نصایح و باورهای آنی و مقطعی به اصلی معتقد گردد و حال و هوایی پیدا کند، اما این حال و هوا باید با کارهای فرهنگی سالم و مستمر حفظ شود.

یکی از ویژگی های جوان، که ناشی از دوران بلوغ و بحران جوانی است، سرعت در تحت تأثیر قرار گرفتن است که روان شناسان آن را «نقش پذیری» می گویند. بنابراین، ممکن است جوان سریعاً به چیزی عشق بورزد، ولی بنا فاصله کمی، تحت تأثیر عوامل دیگری قرار بگیرد و یا شدت عشق او تبدیل به نفرت و یا حداقل بی تفاوتی گردد، سرعت تحول از ویژگی های جوان است؛ با همان شدتی که روی می آورد، اگر علت مبقیه برای تثبیت این روی آوری نباشد، ممکن است متحول شود و باز گردد. از این رو، باید حرکات و باورهای هیجانی، احساسی و عاطفی جوان را با مباحث فرهنگی سالم به باور و اندیشه تبدیل کرد. به عبارت دیگر، باید از روی آوردن سریع جوان به یک اصل مقدس به عنوان یک شروع، استفاده کرد و جوان را تا مرحله تثبیت رها نساخت. ■

